

Guttier ubi proxime, Tusch. lit. D. concl. 685. nu. 3. 6. 35. Trentacinq. n. 1. Merl. n. 22. P. Molin. ubi proxime, n. 1. Sess. Aragon. decis. 26. n. 74. 75. Cost. in d. c. si pater, 3. p. verb. Privare non possit, n. 16. vers. His tamen non obstantibus, & nu. seqq. Paris. de inoffic. donat. nu. 12. Cavall. cod. tract. n. 18. Mangil. d. quest. 93. n. 25. Hermof. dict. glos. 13. nu. 2. Cancr. nu. 122. Quæ procedunt, etsi donationi quomodolibet juramentum accedat; Molin. n. 2. Clar. n. 3. Trentacinq. n. 11. vers. Et hæc donatio, qui nu. 12. notat, revocationem istam jure ipso notat, revocationem istam jure ipso non fieri, sed per querelam inofficiose donationis, Tusch. n. 23. 24.

Confilio & re inofficiosa est donatio, cum non solum liberi per illam Legitimam fraudantur, sed etiam donator hoc ipsum intendit. Re tantum quando fraudare noluisset qui donavit, in effectu tamen Legitima donando minuitur, vel aufertur; sæpe enim de facultatibus suis plus, quam in eis expectant homines, §. in fraudem, Inst. quib. ex caus. manumit. non lic. Sic docent Jul. Clar. dict. nu. 2. vers. Dicitur autem, Merlin. dict. qu. 21. n. 18. Mangil. supra n. 56. Gratian. d. cap. 729. à nu. 30. Cancr. d. c. 8. n. 128.

Confilium fraudandi præsumitur, quoties quis habens filios successione capaces, immensam facit donationem? quare fraudem probare non tenerur, qui adversus donationem venerit: secus est, si filiis orbatus donet; Merlin. supra, nu. 26. cum seqq. Ofach. decis. 122. Clar. dict. q. 24. n. 3.

Est notandum, quod hæres donatoris non agit adversus donationem inofficiosam re, & confilio, ut in totum revocetur, sed usque ad Legitimam duntaxat, quia contra factum defuncti venire non licet; l. cum à matre 14. C. de rei vendication. l. 22. 24. tit. 13. part. 5. Quod generaliter limitatur quoad Legitimam, cuius supplementum petere filius poterit, etiam si hæres existat patri, Merlin. n. 3. 21. Hermof. n. 21. Pinell. in l. 1. part. 3. n. 8. limit. 12. C. de bon. matern. Bart. in l. Titia, §. Imperator, n. 4. ff. de leg. 2. Bald. in l. 2. C. de inoffic. donation. Simon de Præcis de interpretation. ultimar. volunt. lib. 5. dub. 2. interpret. 2. n. 67. Menoch. conf. 89. n. 102 93. Trentacinq. n. 11. vers. Non est discedendum.

Idem juris erit, si filio aliquid à parte relinquatur, vel donetur; nam agere nisi ad supplementum Legitimæ non valebit; Trentacinq. dict. resolut. 4. n. 2. vers. Hac conclusio, Natta conf. 125. n. 6. vol. 1. Tusch. dict. concl. 685. nu. 32. Hermof. nu. 23. D. Covar. ib. cap. Rainutius, §. 10. nu. 9. de testament. Suar. receptar. sentent. verb. Donatio, nu. 231. Clar. dict. quest. 24. nu. 4. Sed si cum testamento decedat pater, necesse est, ut id titulo institutionis filio relinquat, Merlin. dict. nu. 23. vers. Subdeclaratur, Mangil. quest. 95. nu. 43. 44. Clar. libr. 3. receptar. sentent. §. testamentum, quest. 38. nu. 1.

An fructus percepti ex re donata, cum donatio ut inofficiosa revocatur, restituendi sint; controvertitur; de quo Hermof. dict. glos. 12. num. 22. Boeri. decis. 98. nu. Segura in l. 1. §. si vir, col. 20. vers. Tertia erit conclusio, & ibi Perez in addit. ff. de acquirend. possess. Menchaca controversiar. illustr. cap. 38. nu. 6. Trentacinq. d. tit. d. donat. resolut. 4. nu. 131. videndus omnino Gregor. Lopez in dict. l. 8. gloss. 12. ad finem.

Donatio etiam remuneratoria ut inofficiosa revocatur Trentacinq. d. resolut. 4. n. 110. Alexand. conf. 55. vol. 1. Roman. conf. 95. Gregor. Lop. glos. 13. Sed fallit, cum meritorum remuneratio peti judicialiter posset, Parlador. rer. quotidianar. lib. 3.

q. 15. n. 21. Guttier. de juram. confirmat. part. 1. c. 5. n. 24. 25. D. Covar. in cap. cum in officis, n. 11. de testam. Baeza de non melior. filiab. c. 17. nu. 3. Hermof. dict. glos. 13. n. 6. Quod si plus donetur, quam valent merita, quod excedit à liberis poterit revocari: nam quoad excessum simplex est donatio, Tiraquel. d. verb. donatione largitus, nu. 80. Pinell. in l. 1. part. 3. nu. 62. C. de bon. matern. Menoch. conf. 112. nu. Clar. quest. 23. n. 4. Eodem modo donatio ex titulo, & causa onerosa facta, ut inofficio non revocatur, Cyriac. tom. 2. contro. vers. 270. nu. 1. ubi plures, & late per totam de his tractat, Trentacinq. n. 6.

Actio ad revocandam donationem pro Legitima, vel ejus supplemento, triginta annis durat, sed ad eam in totum retractandam, ut inofficiosam quinquennio extinguitur; Merlin. nu. 45. 46. Hermof. glos. 13. nu. 35. 36. Fontanel. d. glos. part. 2. nu. 18. 47. 48. Parlador. different. 148. nu. 30. 31. Menoch. conf. 411. ex n. 33. Par. Molin. disputat. 283. nu. 11.

vers. His etiam adijciendum est.

Quanta pars bonorum donata sufficiat, ut locus sit remedio dict. l. si unquam? Judicis relinquatur arbitrio: nam si ita exigua sit res, vel quantitas, ut verosimiliter videatur eam fuisse donatam, licet donator de liberis cogitavisset, aut eos habuisset, donatio minimè revocabitur; Gregor. Lopez in d. l. 8. glos. 6. Mangil. d. q. 95. nu. 13. Fontanel. d. glos. 8. p. 2. n. 32. 33. Menoch. de arbit. lib. 2. cas. 133. n. 1. 2. Hermof. in d. glos. 6. Tondut. d. cap. 54. à n. 5. Clar. in dict. §. donatio. quest. 22. num. 5. Anton. Fab. in Codic. libr. 8. tit. 56. defun. 9. Cancr. dict. c. 8. de donat. nu. 126. vers. Veritas, Par. Molin. d. disput. 282. nu. 5. ubi ait, donationem omnino esse revocandam, quando tangit legitimam filiorum; ut si in Hispania, ultra Quintum bonorum donaretur; alioqui Judicis arbitrio relinquitur. Et opus non est, ut quod donatur, sit pretio æstimabile, nam donatio juris patronatus Ecclesiæ potest ex ea constitutione revocari, Tondut. n. 8. Tiraq. verb. donatione largitus, nu. 156.

Ibi: Quibus ita prenotatis.

Legitima filiorum de jure communi, si filii sint quatuor, vel pauciores, est tertia bonorum pars; si plures, dimidia; aut. Novissima, C. de inoffic. testament. authentico, de orient. & Gemis. §. 1. seu. Nu. 115. l. 17. tit. 1. part. 6. Gregor. Lop. in l. 12. glos. 10. tit. 4. part. 6. Connan. in commentar. jur. civil. lib. 9. cap. 10. n. 2. Merlin. supr. lib. 1. tit. 3. quest. 1. nu. 2. 3. ubi plures, Molin. de primogen. lib. 1. cap. 17. nu. 7. Quod etiam in arrogatis procedit; quamvis adoptivorum Legitimam, Quartam esse, resolvat Merlin. tit. 3. quest. 3. n. 3. De jure nostro est omnia bona patris, excepto Quinto, de uno liberè disponere permittitur, necnon de Tertio inter ipsos liberos, l. 28. Taur. quæ est l. 12. tit. 6. lib. 5. Recopilat. l. 17. Taur. quæ est l. 1. eod. tit. 6. Molin. ubi proxime, Ant. Gom. in d. l. 7. n. 1. Sanch. in præcept. Decalog. d. lib. 7. c. 9. n. 27. Valasc. de partitionib. c. 17. n. 2. Pat. Molin. supra, disp. 158. n. 8. 9. Qui duo notant in Regno Lusitano patrem posse de Tertio bonorum indistinctè disponere, reliquo liberis relicto, quod est eorum Legitima in computatione, sive divisione hæreditatis, prius deducendum est Quintum, quam Tertium; juxta l. 21. 4. styli, Ant. Gom. n. 2. Villadieg. in politic. c. 7. n. 44. Escobar. de ratiocin. computat. 1. à n. 2.

Legitima

109 Legitima Ascendentium de jure communi est tertia bonorum pars, secundum magis receptam opinionem; etsi aliqui sentiant solum esse quartam, de quo disputat Merlin. dict. tit. 3. q. 4. per totam, tenens communem, quam defendunt etiam ultra eos, quos laudat n. 11. Menchac. de successione. creat. lib. 2. §. 10. nu. 182. Roderic. Suar. in l. quo iam in prioribus, ampliatur. 16. nu. 7. in fine. Matheac. de legat. & fideicommiss. lib. 4. cap. 8. cum 9. Commil. Borel. in summ. decision. tom. 3. tit. 16. de Legitim. nu. 27. Quorum, fundamentum est; dict. authentica, Novissima, nam augmentum Legitimæ descendendum, ad eam, quæ Ascendentibus debetur, extendunt. De jure autem Regio duæ partes bonorum sunt Ascendentium Legitima; Tertia, ut de ea ad libitum statuat, morienti reservata; l. 9. Taur. quæ est l. 1. tit. 8. libr. 5. Recopilat. Anton. Gom. in dict. l. 6. c. 13. Hermof. dict. glos. 12. n. 6. Molin. dict. nu. 7.

110 Fratrum Legitima, quando eis debetur, est quarta bonorum pars: juxta regulam §. Igitur quartam, Inst. de inoffic. testament. quæ quoad eos nullo jure immutata invenitur neque intelligitur aucta ex d. auth. Novissima, Roderic. Suar. in d. l. quoniam in prioribus, in eadem ia lib. num. 12. in fine, C. de inoffic. testament. Berlich conclusion. practicabil. part. 3. conclus. 15. n. 70. Cagnol. in l. 1. dubitat. 2. n. 2. ff. de inoffic. testam. Afflictiis decis. 204. in fine, Merlin. lib. 1. tit. 2. quest. 13. n. 31.

Sed contrarium, scilicet fratrem Legitimam auctam esse ad instar filiorum, tuentur Menchac. d. §. 10. n. 268. Fachina. controvers. lib. 4. cap. 28. Matheac. dict. cap. 8. nu. 13. Quod verum non videretur.

Tunc autem hæc quarta pars debetur, cum persona turpis ex donatione, vel testamento ad bona venit fraterna, §. servor. autem, Inst. de inoffic. testament. Ant. Gom. Variar. lib. 1. c. 11. n. 37. Merlin. cum multis, supra n. 1. Quo casu si nihil debetur vel relinquatur quocunque titulo fratri, in totum testamentum, vel donationem irritat; Merlin. supr. n. 1. §. & diximus alibi; ubi verò quicquam ei conferatur solum agit ad supplementum Quartæ, sive Legitimæ Merlin. nu. 30. & lib. 3. tit. 3. quest. 2. nu. 8. ubi alii Ceval. quest. 566. à nu. 7. Castill. qui de praxi testatur. in l. 7. Taur. Qui in testamento loquantur, idem in donatione dicendum est; argumento l. fin. C. de inoffic. donat. Merlin. dict. quest. 11. nu. 23. 24. Turpis persona in hoc tractatu dicitur, quæ juris, vel facti infamia notatur; de quo per Merlin. d. q. 13. à num. 16. Ant. Gom. d. cap. 11. n. 38.

AD CAPUT XX.

Quando subreptio sive obreptio circa causam finalem, vel impulsivam contingens rescripta vitiet.

SUMMARIUM.

- 1 Referuntur, qui de hac materia tractant.
- 2 Rescripta alia Motu proprio, & alia ad instantiam Partis expeditur.
- 3 Omnes rescriptum, in quo expressa non est clausula: Motu proprio, intelligitur ad preces alicujus concessum.
- 4 In dubio non præsumitur gratia Motu proprio emanasse.
- 5 Non permittitur, testibus probari, rescriptum fuisse Faria addit. Covar. ad Tom. 1.

Motu proprio expeditum, in quo talis clausula expressa non est.

- 6 Vbi clausula, Motu proprio, adest, tale rescriptum judicatur, etsi precum in ipso mentio fiat.
- 7 Clausula, Motu proprio, quid significet.
- 8 Differentia inter rescripta Motu proprio expedita, & alia remissive.
- 9 Preces hoc in tractatu quid significant.
- 10 Gratia pars esse censetur.
- 11 Mens dubia Principis in rescripto ex precibus est intelligenda.
- 12 Tripliciter vitium in rescriptis contrahitur, per quod gratia sit irrita.
- 13 Obreptio & subreptio quid, & an inter se distinguuntur?
- 14 Stylus loquendi potior habetur verborum proprietate.
- 15 Rescripta Gratia perperam impetrata, ipso jure sunt nulla; Injustitia verò, si opponatur.
- 16 Ratio præmissæ differentie traditur.
- 17 Actus, qui annullatur favore alicujus, ipsius consensu potest subsistere.
- 18 Quod alicujus gratia est inductum, non debet in ejus incommodum retorqueri.
- 19 Lites finire, publice interest.
- 20 Quibus casibus rescripta Injustitie sunt ipso jure nulla, remissive.
- 21 Vitium rescriptorum, etiam quæ ipso jure sunt nulla, post quadraginta annos objicere non licet.
- 22 Rescriptum impetratum per excommunicatum non valet.
- 23 Ex stylo Curie in rescriptis conceditur absolutio à censuris.
- 24 Obreptionem, aut subreptionem, ex qua Princeps facilius redditur ad concedendum, vitare rescripta, qui doceant.
- 25 Fundamenta præfatæ sententiæ, remissive.
- 26 Obreptio, vel subreptio circa causam finalem, annullat rescripta, secus circa impulsivam.
- 27 Taciturnitatem veritatis solum nocere, quando supprimitur quod leges specialiter jubent exprimi in cujusque gratia impetratione, qui sentiunt?
- 28 Adducitur pro vera sententiâ, c. fin. de fil. presbyter. in 6.
- 29 Positulus beneficium Ecclesiasticum, ex Curie stylo exprimere debet, se Clericum esse, vel laicum.
- 30 Causa quotuplex est.
- 31 Causa finalis inter ceteras primum locum obtinet.
- 32 Est prima in intentione, & ultima in executione.
- 33 Causa impulsiva propriè causa non est.
- 34 Non omnia, sine quibus res non fieret, ipsius causa sunt.
- 35 Simoniacum non est, servire Prælato principaliter, ut ab eo Ecclesiasticum beneficium ex gratitudine obtineatur.
- 36 Usura non est, mutare principaliter ob spem lucrû ex liberalitate mutuarii.
- 37 Episcopus conferens famulo beneficium in remunerationem servitii, ad quam ex gratitudine sola tenebatur, simoniam non committit, etsi id expresserit.
- 38 An liceat mutuantibus, deducere in pactum, ut mutuatarius ad simile beneficium reddendum teneatur ex gratitudine? remissive.
- 39 Amicitiam in pactum deducere propter mutuum, an licitum sit? remissive.